

Політичні конфлікти

Підготувала
студентка 6 курсу
факультету СГФ 61 – Б групи
Фот Ірина
перевірила
Кашкарьова Л. Р.

Слово "конфлікт" багатозначне, походить від лат. Conflictus — зіткнення. Має наступні основні значення (за Н.В. Грішиною, 2000):

- Стан відкритої боротьби, війна, битва;
- Дисгармонія у відносинах людей, зіткнення протилежностей;
- Психічна боротьба між взаємовиключними можливостями;
- Протиборство героїв у творах художньої літератури, кіно;
- Емоційна напруга внаслідок непримиренності внутрішніх настанов з вимогами ситуації.

Структура конфлікту

Формула конфлікту

$$\text{КС(конфліктна ситуація)} + \text{І(інцидент)} = \text{К(конфлікт)}$$

КС - це протиріччя, що
нагромадилися створюючи
причину конфлікту;
І-збіг обставин, що є
приводом конфлікту;
К-конфлікт.

Типи конфліктів

За кількістю учасників:

- внутрішньо особистісні (один учасник);
- міжособистісні (два учасника);
- соціальні (багато учасників, держави).

з причин:

- економічні;
- політичні;
- етнічні;
- культурні та релігійні;
- професійні.

Політичний конфлікт

це зіткнення,
протиборство політичних суб'єктів,
обумовлене протилежністю їх
політичних інтересів, цінностей і
поглядів.

***Політичний конфлікт* можна розглядати у двох макрополітичних вимірах:**

- між соціальними й політичними групами, які в даний момент позбавлені влади, але прагнуть її здобути, і групами, які владу контролюють (передвиборні перегони);
- всередині соціальних і політичних груп, наділених владою, але які прагнуть більшого впливу на прийняття рішень і всеосяжного задоволення своїх інтересів (боротьба за посадові позиції в політичній системі державних інститутів).

Для визначення простору політичного конфлікту слід з'ясувати наявні проблеми, що стимулюють конфлікт.

До таких проблем належать:

1. Кому належить вища політична влада в суспільстві, тобто хто входить до так званого “ситуативного класу” (термін Р. Дарендорфа), який забезпечує національні інтереси або принаймні інтереси основних соціальних і політичних груп у суспільстві?
2. Наскільки ефективною є існуюча в суспільстві структура “балансуючих противаг і стримувань”, тобто яким є механізм організації здійснення влади (розподіл політичних сил, культурні традиції, чинне законодавство, психологічні типи лідерів)?
3. Хто і яким чином впливає на “ситуативний клас” при прийнятті рішень?
4. Хто є виконавцем рішень і як він визначається?

У політичному конфлікті слід враховувати й соціальні чинники, які створюють умови для конфліктогенів. У цьому контексті звертаємо увагу на такі чинники:

- боротьба за політичні посади у структурах виконавчої та законодавчої влади, які пов'язані з розподілом матеріальних і фінансових ресурсів;
- боротьба цінностей та ідеологічних доктрин, боротьба конкуренції стратегічного порядку щодо майбутнього розвитку країни. Ця сторона політичного конфлікту проявляється у деклараціях і заявах суб'єктів політичної діяльності. Учасники конфлікту на цій стадії конкурують за право впливу на громадську думку й прагнуть здобути якомога більше прихильників;
- наявність “анонімного третього” учасника; до нього звертаються учасники конфлікту як до арбітра (в цій ролі можуть виступати окремі політики, державні інститути, громадська думка, міжнародні організації) або ті, хто може силовими методами ліквідувати конфлікт тощо.

Політичні конфлікти:

Зовнішньополітичні

Внутрішньополітичні

Види внутрішньополітичних конфліктів:


```
graph TD; A(( )) --> B(Класові внутрішньополітичні); A --> C(Між політичними партіями суспільно-політичними рухами); A --> D(між етичні з яскраво вираженим політичним забарвленням); A --> E(Між різними угрупованнями за лідерство в державі, партії, русі і ін.);
```

Класові
внутрішньополітичні

Між
політичними
партіями
суспільно-
політичними
рухами

Між різними
угрупованнями за
лідерство в державі,
партії, русі і ін.

між етичні з
яскраво
вираженим
політичним
забарвленням

До основних видів внутрішньополітичних конфліктів відносять наступні:

- 1) Класові внутрішньополітичні конфлікти зазвичай носять антагоністичний характер, розглядаються як конфлікти «з нульовою сумою» і, починаючись з соціально-демографічного, інколи корпоративного рівня, часто становляться все громадськими.
- 2) Конфлікти між політичними партіями (суспільно-політичними рухами). З розвитком демократичних форм правління боротьба по питанню про дороги розвитку суспільства змістилася в область діяльності партій і рухів.
- 3) Конфлікти між різними угрупованнями за лідерство в державі, партії, русі і тому подібне. Ці угруповання, як правило, офіційно не оформлені в об'єднання, проте їх інтереси завжди пов'язані з боротьбою за владу.
- 4) Інколи в особливу групу внутрішньополітичних виділяють міжетнічні конфлікти з яскраво вираженим політичним забарвленням.

**Шляхи подолання
внутрішньополітичних
конфліктів**

Соціальне маневрування

Політичне маневрування

Політичне маніпулювання

Інтеграція контр еліти

**Послаблення
«системної опозиції»**

Силовий тиск

Традиційно виділяють наступні шляхи запобігання внутрішньополітичним конфліктам:

- 1) Соціальне маневрування, яке полягає в перерозподілі частини суспільного продукту, можливо тимчасове, на користь опозиції.
- 2) Політичне маневрування, яке включає широкий спектр заходів, покликаних забезпечити перетворення різноспрямованих інтересів до стійкого політичного альянсу, сприяючого функціонуванню існуючої політичної влади.
- 3) Політичне маніпулювання як цілеспрямована дія на суспільну свідомість, перш за все через канали масових комунікацій, в цілях досягнення політичних цілей.
- 4) Інтеграція контр еліти. Будь-які зміни суспільної системи ведуть до формування контр еліт, що грають роль інтегратора суспільного не достатку. Доцільно не допускати утворення контр еліти, а якщо вона з'явилася, то інтегрувати її в політичну еліту, оскільки кінцеві її політичні інтереси не розходяться з інтересами влади.
- 5) Ослаблення «системної опозиції», яке життєво необхідне, оскільки її мета — повна дестабілізація існуючої системи і створення своїй.
- 6) Силовий тиск. Форми вживання силового тиску вагаються від установлення відкритої диктатури, направленої на насильницьке викорінювання негативного відношення до системи, до вживання непрямих методів тиску.

МІЖДЕРЖАВНІ КОНФЛІКТИ

Конфлікти
ідеологій

Конфлікт між
державами з
метою
політичного
господарства

конфлікт
економічних
інтересів

Конфлікт
визваний
територіальними
протиріччями

Релігійний
конфлікт

Специфіка міждержавних конфліктів полягає в наступному:

- 1) їх суб'єктами виступають держави або коаліції;
- 2) В основі міждержавних конфліктів лежить зіткнення національно-державних інтересів конфліктуючих сторін;
- 3) міждержавний конфлікт є продовженням політики держав - учасників;
- 4) сучасні міждержавні конфлікти одночасно локально і глобально впливають на міжнародні відносини;
- 5) міждержавний конфлікт сьогодні несе небезпеку масової загибелі людей в країнах-учасницях і у всьому світі.

**Основні напрями
запобігання
міждержавним
конфліктам**

**інтернаціоналізація життя
світової спільноти**

**Строге дотримання всіма
державами принципу мирного
співіснування**

**Зниження рівня
військового протистояння**

**Посилення ролі
міжурядових організацій**

Відмінності війни від міждержавного озброєного конфлікту заключаються в наступному:

- 1) Війна не зводиться лише до озброєного протиборства і відрізняється причинами. Якщо озброєні конфлікти, що не стали війнами, виникали в основному через дію таких причин, як територіальні, релігійні, етнічні, класові спірні питання, то у війнах основу складають глибинні економічні причини, гострі політичні, ідеологічні протиріччя між державами.
- 2) Військові конфлікти менш масштабні, чим війни. Цілі, що переслідуються сторонами у військових конфліктах, досить ограничені по масштабах.
- 3) Війна є станом всього суспільства, що бере участь в ній.
- 4) Війна надає значнішу дію на подальший розвиток держав, міжнародного стану.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!

